

161. sz. Egyezmény

a foglalkozásegészségügyi szolgálatokról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1985. június 7-én hetvenegyedik ülészakára ült össze, és

Hivatkozva arra, hogy a munkavállalók védelme foglalkoztatásukból eredő betegségek, és sérülések ellen a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet egyik feladata Alapokmánya értelmében, és

Hivatkozva a nemzetközi politika és a nemzeti szintű intézkedések alapelveit meghatározó idevonatkozó nemzetközi munkaügyi Egyezményekre és Ajánlásokra, különösen a munkavállalók egészségvédelméről szóló 1953. évi Ajánlásra a foglalkozásegészségügyi szolgálatokról szóló 1959. évi Ajánlásra, a munkavállalók képviselőiről szóló 1971. évi Egyezményre, valamint a munkavédelemről szóló 1981. évi Egyezményre és Ajánlásra, és

Miután úgy határozott, hogy elfogadja a foglalkozásegészségügyi szolgálatokra vonatkozó különböző javaslatokat, - amely kérdés az ülés napirendjének negyedik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre,

a mai napon, 1985. június 26-án elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „A foglalkozásegészségügyi szolgálatokról szóló 1985. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. A NEMZETI POLITIKA ALAPELVEI

1. cikk

A jelen Egyezmény szempontjából

(a) az "foglalkozásegészségügyi szolgálatok" kifejezés olyan szolgálatokat jelent, melyeket elsősorban megelőzési feladatokkal bíznak meg, és amelyek felelősek a munkaadó, a munkavállalók és üzemi képviselőik tanácsadásáért a következő területeken:

- (i) az olyan biztonságos és egészséges munkakörnyezet létrehozásának és fenntartásának követelményei, amely elősegíti az optimális testi és szellemi képesség megőrzését a munkával kapcsolatosan;
- (ii) a munka adaptálása a munkavállalók képességeihez, testi és szellemi egészségi állapotuknak megfelelően;

(b) a "munkavállalók üzemi képviselői" fogalom olyan személyeket jelent, akiket a nemzeti jogrendszer vagy gyakorlat annak ismer el.

2. cikk

A nemzeti feltételeknek és gyakorlatnak megfelelően, és ahol vannak, a munkaadók és a munkavállalók legrepresentatívabb szerveivel tanácskozva minden tagállam dolgozzon ki,

alkalmazzon átfogó nemzeti politikát a foglalkozásegészségügyi szolgálatokra vonatkozóan, és azt időszakonként vizsgálja felül.

3. cikk

1. Minden tagállam vállalja, hogy fokozatosan a gazdasági tevékenység minden ágazatában és minden vállalatnál, minden munkavállalóra kiterjedően, beleértve az állami szektort és a termelészövetkezetek tagjait is, foglalkozásegészségügyi szolgálati rendszert fejleszt ki. Az intézkedések legyenek megfelelőek és álljanak összhangban a vállalatoknál meglévő, sajátos egészségi kockázatokkal.

2. Ha nem lehet a foglalkozásegészségügyi szolgálatokat azonnal minden vállalatra kiterjedően megalakítani, minden érintett tagállam készítsen tervet az ilyen szolgálatok létrehozására, tanácskozva a munkaadók és a munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel, ahol ilyenek léteznek.

3. Minden érintett tagállam jelölje meg a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmánya 22. cikke értelmében az Egyezmény alkalmazásáról készítendő első jelentésben, hogy milyen terveket készített jelen cikk második bekezdése értelmében, és további jelentéseiben jelöljön meg minden előrelépést megvalósításukban.

4. cikk

Az illetékes hatóság tanácskozzon a munkaadók és a munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel, ahol ezek léteznek, azokról a tervezett intézkedésekről, amelyekkel az Egyezmény rendelkezéseit szándékozik megvalósítani.

II. RÉSZ. FELADATOK

5. cikk

Az egyes munkaadó által, az alkalmazásában álló munkavállalók munkahelyi biztonságáért és egészségéért, viselt felelősség csökkentése nélkül, és, megfelelően figyelembe véve annak szükségességét, hogy a munkavállalók részt vegyenek a munkaegészségügyi és munkabiztonsági ügyekben, a foglalkozásegészségügyi szolgálatokhoz tartoznak a következő feladatok közül azok, amelyek a vállalatnál meglévő foglalkozási veszélyek miatt indokoltak és helyénvalók:

- (a) a munkahelyi egészségi kockázatok azonosítása és felbecsülése;
- (b) a munkahelyi környezet és a termelési gyakorlat azon elemeinek ellenőrzése, amelyek a munkavállalók egészségét érinthetik, beleértve az egészségügyi létesítményeket, a munkahelyi éttermeket, és a munkavállalók szállását, ahol ezeket a munkáltató biztosítja;
- (c) tervezési és munkaszervezési tanácsadás, beleértve a munkahelyek kialakítását, a gépek és más berendezések megválasztását, karbantartását és állapotát, valamint a munkában használt más anyagokat;
- (d) részvétel a termelési gyakorlat korszerűsítését szolgáló programok kidolgozásában, valamint az új berendezések egészségre gyakorolt hatásainak elemzésében és értékelésében;

- (e) tanácsadás foglalkozásegészségügyi, munkabiztonsági, higiéniai és ergonómiai ügyekben, valamint az egyéni és kollektív védőeszközökkel kapcsolatosan;
- (f) a munkavállalók egészségének ellenőrzése munkájukkal kapcsolatosan;
- (g) a munkafeladatok munkavállalókhöz történő adaptálásának előmozdítása;
- (h) hozzájárulás a szakmai rehabilitációs intézkedésekhez;
- (i) együttműködés a tájékoztatásban, a képzésben, az oktatásban a munkaegészségügy, a higiénia és az ergonómia területén;
- (j) az elsősegély és a sürgős orvosi ellátás megszervezése;
- (k) részvétel az üzemi balesetek és foglalkozási megbetegedések elemzésében.

III. RÉSZ. SZERVEZET

6. cikk

Intézkedéseket kell tenni foglalkozásegészségügyi szolgálatok létrehozására

- (a) jogszabállyal vagy rendelettel; vagy
- (b) kollektív szerződéssel, vagy az érintett munkaadók és munkavállalók egyéb megegyezése alapján; vagy
- (c) bármilyen egyéb módon, amelyet az illetékes hatóság a munkaadók és a munkavállalók legrepresentatívabb szervezeteivel való tanácskozás után jóváhagy.

7. cikk

1. Foglalkozásegészségügyi szolgálatok szervezhetők célszerűen egy vállalatnál vagy több vállalat közös szolgálataként.

2. A nemzeti feltételekkel és gyakorlattal összhangban a foglalkozásegészségügyi szolgálatokat létrehozhatják:

- (a) az érintett vállalatok vagy vállalatcsoportok;
- (b) állami hatóságok vagy hivatalos szolgálatok;
- (c) társadalombiztosítási intézmények;
- (d) az illetékes hatóság által felhatalmazott egyéb szervek;
- (e) a fentiek bármely kombinációja.

8. cikk

A munkaadó, a munkavállalók, és ahol vannak, képviselőik egyenlő alapon működjenek együtt és vegyenek részt a foglalkozásegészségügyi szolgálatokkal kapcsolatos szervezési és egyéb intézkedések végrehajtásában.

IV. RÉSZ. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

9. cikk

1. A nemzeti jogrendszerrel és gyakorlattal összhangban a foglalkozásegészségügyi szolgálatok multidiszciplináris jellegű legyenek. A személyzet összetételét az ellátandó feladatok természete határozza meg.

2. A foglalkozásegészségügyi szolgálatok feladatait a vállalat más egységeivel együttműködve végezzék.

3. A nemzeti jogrendszerrel és gyakorlattal összhangban intézkedéseket kell tenni az együttműködés és az egyeztetés biztosítására a foglalkozásegészségügyi szolgálatok, és, ahogy célszerű, az egészségügyi ellátással foglalkozó más szervek között.

10. cikk

A foglalkozásegészségügyi szolgálatot ellátó személyzet legyen szakmailag teljesen független az 5. cikkben felsorolt feladatok tekintetében a munkaadótól, a munkavállalóktól, és ahol vannak, ezek képviselőiktől.

11. cikk

Az illetékes hatóság határozza meg a foglalkozásegészségügyi szolgálatot ellátó személyzettel szemben támasztott képzettségi követelményeket az ellátandó feladatok természetének megfelelően, a nemzeti jogrendszerrel és gyakorlattal összhangban.

12. cikk

A munkavállalók egészségének ellenőrzése, munkájukkal kapcsolatosan, ne okozzon keresetkiesést, legyen ingyenes, és amennyiben lehetséges, munkaidő alatt történjen.

13. cikk

Minden munkavállalót tájékoztatni kell a munkájával kapcsolatos egészségügyi veszélyekről.

14. cikk

A munkaadó és a munkavállalók tájékoztassák a foglalkozásegészségügyi szolgálatokat a munkahelyi környezet minden olyan ismert vagy gyanított tényezőjéről, amelyek a munkavállalók egészségét befolyásolhatják.

15. cikk

A foglalkozásegészségügyi szolgálatokat tájékoztatni kell a munkavállalók közt előforduló rossz egészségi állapot és a munkától egészségi okok miatti távolmaradás eseteiről, annak érdekében, hogy képes legyen megállapítani, van-e kapcsolat a rossz egészségi állapot és a hiányzás, valamint a munkahelyen esetleg fennálló valamilyen foglalkozási ártalom között. A foglalkozásegészségügyi szolgálatot ellátó személyzetet a munkaadó ne kötelezhesse a munkától való távolmaradás okai valódiságának ellenőrzésére.

V. RÉSZ. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

16. cikk

Nemzeti jogszabály vagy rendelet jelölje ki a foglalkozásegészségügyi szolgálatok működésének ellenőrzéséért és támogatásáért felelős hatóságot vagy hatóságokat, ha a szolgálatokat már létrehozták.

17. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

18. cikk

1. A jelen Egyezmény a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet tagállamai közül csak azokra nézve kötelező, amelyeknek ratifikációit a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. Az Egyezmény azon időponttól számított tizenkét hónap múlva lép hatályba, amikor két tagállam részéről történt ratifikációt a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden további tagállamra nézve tizenkét hónappal azután lép hatályba, hogy a tagállam ratifikációját nyilvántartásba vették.

19. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Az a tagállam, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tíz éves időszak lejártá utáni egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, újabb tíz éves időszakra kötelezettségben marad. Ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

20. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet valamennyi tagállamát köteles értesíteni a Szervezet tagállamai által vele közölt valamennyi ratifikálás illetve felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. A főigazgató a második ratifikáció nyilvántartásba vételéről küldött értesítésével egyidejűleg felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét az Egyezmény hatályba lépésének időpontjára is.

21. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója az előző cikkek rendelkezéseivel összhangban nyilvántartásba vett ratifikációkat és felmondásokat az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikke értelmében valamennyi részletükben nyilvántartásba vétel céljából megküldi az Egyesült Nemzetek főtitkárának.

22. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időpontokban jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

23. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, akkor az új Egyezmény eltérő rendelkezése hiányában

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 19. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;
- (b) az új módosító Egyezmény hatályba lépésekor lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

24. cikk

A jelen Egyezmény szövegének angol és francia változata egyaránt hiteles.